

VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode 12:00 uur d.d. 25 februari – 12:00 uur d.d. 26 februari

5.1.2e

, Directie Communicatie

Vragen? Mail naar

5.1.2e

@minvws.nl

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden aan Covid-19 Nederlanders ziek door Covid-19 	<ul style="list-style-type: none"> Familie en vrienden getroffen 	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen publiek Politici

Samenvatting

- De laatste inzichten van de Gedragsunit van het RIVM -vertrouwen daalt, naleving nog wel hoog- worden breed overgenomen en door media van wat duiding voorzien. Los van die uitkomsten, worden verschillende artikelen, columns en commentaren gewijd aan het idee dat 'de rek eruit is'. Daarbij wordt gesuggereerd dat de oproep van premier Rutte om ons aan de maatregelen te houden, blijkbaar aan dovemansoren was gericht gezien de drukte in parken (Trouw, De Telegraaf). Zoals Volkskrant-columnist Bert Wagendorp treffend omschrijft, lijkt het terras [in deze context] opeens symbool te staan voor de hervatting van het normale leven. Vanuit burgers, bestuurders en de Kamer klinkt de roep om terrassen te openen. AD ziet een patroon terug in het afgelopen coronajaar wat betreft naleving; Nederlanders grijpen elke gelegenheid aan om 'toch wat leuk te doen'. De krant concludeert na deze bewogen week dat er 'geen houden meer aan lijkt'. NRC-correspondenten zien dat ook in andere EU-landen groepen opstaan die 'het zat zijn'.
- 'Gepruts in de teststraat' kopt AD op de voorpagina. Dat naar aanleiding van het nieuws van de Inspectie Leefomgeving en Transport dat er slordig wordt omgegaan met het afvoeren van besmettelijk testmateriaal. Arts-microbioloog Bert Mulder (Canisius Wilhelmina Ziekenhuis) reageert 'onthutst': 'Dit klinkt al net zo amateuristisch als het vervoer van vaccins door een krokettenleverancier.'

Karakterisering van de berichtgeving

- Verschillende media grijpen het momentum van '1 jaar coronacrisis' aan om de houding van Nederlanders gedurende dat jaar te evalueren. [NRC](#) maakt na een jaar coronacrisis in Nederland, uitgebreid de balans op (pagina's 6 t/m 9); "Hoe dodelijk en ziekmakend is het virus? Welke gevolgen had de aanpak om het virus te bestrijden? Was het middel erger dan de kwaal, zoals vier medisch specialisten in NRC betoogden?"

SISOS (Slachtoffers – Identiteiten – Schade – Oorzaken – Scenario's)

-

Informatiebehoefte

Welke informatievragen leven er bij getroffen?

- Via de social media accounts van VWS wederom vragen over de vaccinatievolgorde, ontvang ik een uitnodiging? Daarbij uiten ze kritiek dat het vaccineren veel te langzaam gaat. Daarnaast komen er nog steeds vragen binnen over welk vaccin mensen krijgen en of je daar zelf een keuze in hebt.
- In Trouw bieden drie filosofen een [handreiking](#) hoe je de juiste keuzes maakt in de bestrijding van de crisis. Daarin geven ze uitleg over hoe de politiek beslist en welke afwegingen ze moeten maken tussen 'zware' dilemma's.

Hoe wordt het incident omschreven (welke facts en figures worden benoemd)?

- De EU dreigt vaccinproducenten met een exportverbod als ze de contractueel vastgelegde vaccindoses voor de EU-landen niet leveren.
- Farmaceut Moderna heeft een aangepaste versie van zijn vaccin gemaakt tegen de Zuid-Afrikaanse variant.

Wat zien, ruiken, voelen, horen, proeven mensen (zintuigelijke waarnemingen)?

- De Telegraaf ziet dat ze in de vaccinatie locatie in de RAI in Amsterdam kampen met een tekort aan vaccins. De krant spreekt met een medewerker van de GGD aldaar, die vertelt dat er op de locatie 2200 mensen per dag geprikt kunnen worden, maar dat dat er de laatste paar dagen niet meer dan een kwart van dat aantal waren.
- Op basis van de laatste RIVM-cijfers over het aantal nieuwe besmettingen, schrijft Trouw dat de derde golf 'aanzwelt'.

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

Wat doen of laten getroffen en betrokkenen?

- Huisarts Rob Elens uit Meijel weigert zijn patiënten te vaccineren tegen corona als ze niet een brief ondertekenen die hen wijst op de werking en risico's van het vaccin AstraZeneca. De huisarts zegt dat hij niet verantwoordelijk wil zijn als het fout gaat. Het is nog onbekend of de handelswijze consequenties heeft voor de huisarts. De GGD heeft de zaak gemeld bij de IGI.

Volgen zij onze gedragsadviezen (handelingsperspectieven) op?

- De laatste inzichten van de Gedragsunit van het RIVM -vertrouwen daalt, naleving nog wel hoog- worden breed overgenomen en door media van wat duiding voorzien. De Volkskrant schrijft dat het vertrouwen in het beleid op een nieuw dieptepunt is. AD zegt dat 'opvallend genoeg' de meeste Nederlanders zich nog 'mopperend en wef' goed aan de regels houden. RTL Nieuws stelt dat het onderzoek 'geen representatief onderzoek' is voor heel Nederland omdat zo'n 60% van de deelnemers aan de enquête hoogopgeleid is terwijl in werkelijkheid maar één op de drie Nederlanders hoogopgeleid is. RTL benadrukt ook dat er maar weinig jongeren zijn meegenomen.

- **Hoogleraar gezondheidscommunicatie aan de UvA, Julia van Weert**, heeft de laatste uitkomsten van de Gedragsunit van het RIVM bekeken en stelt dat de steun voor het beleid 'broos' is. Zij zegt dat mensen de dreiging van het virus niet meer zo voelen. Van Weert vindt dat de overheid veel beter zou moeten uitleggen dat we met elkaar een enorme ramp hebben voorkomen. Daarnaast denkt zij ook dat mensen het gevoel hebben dat de overheid 'zwaart' omdat het doel van de vaccinatiestrategie niet goed wordt uitgelegd. Daarnaast denken mensen na de lobby van verplegend personeel om vaccinatie af te dwingen dat lobbyen dus loont om eerder aan de beurt te zijn. Van Weert stelt dat het kabinet 'slachtoffer' lijkt te worden van de eigen communicatiestrategie. Er zou 'te zwaar' worden geleund op de persconferenties en te veel nadruk worden gelegd op de regeltjes en verboden.
- Los van de uitkomsten van het onderzoek van de Gedragsunit, worden verschillende artikelen, columns en commentaren gewijd aan het idee dat 'de rek eruit is'. Daarbij wordt gesuggereerd dat de oproep van premier Rutte om ons aan de maatregelen te halen, blijkbaar aan dovemansoren was gericht gezien de drukte in parken. **Trouw** ziet dat de oproep van premier Rutte tijdens de persconferentie afgelopen dinsdag, niet veel indruk maakt. Dat baseert de krant op de beelden van drukte in diverse parken en mobiliteitscijfers waaruit blijkt dat Nederlanders er vaker op uit gaan. Volgens de krant klonk Rutte's oproep als een 'echo van een jaar terug', maar had Nederland destijds 'mentaal en economisch veel meer vet op de botten'; "Nu begint Nederland al uitgeput aan een nieuwe strijd." "De rek is eruit" kopt **De Telegraaf** boven haar hoofdredactioneel commentaar. Volgens de krant klinken de kritische geluiden na een jaar corona 'steeds luider', ook uit medische hoek. "Er lijkt een grens te zijn komen aan wat de burger nog accepteert. De afspraak die premier Rutte dinsdag maakte met Nederland dat we ons extra goed zouden houden aan de maatregelen, werd woensdag massaal geschonden." Steeds meer burgemeesters zouden pleiten voor meer versoepelingen. Volgens de krant dient het kabinet serieuze rekening te houden met deze sentimenten. "Want de rek is er zo langzamerhand uit." **AD** beschrijft een patroon van Nederlanders die massaal naar buiten gaan wanneer de omstandigheden daartoe uitnodigen: in de eerste 'intelligente' lockdown ontstonden drukke toestanden op stranden en in natuurgebieden, Black Friday liet in november zien dat veel Nederlanders 'elke gelegenheid' aangrijpen om toch wat leuks te doen, begin deze maand gebeurde hetzelfde toen we 'na jaren' weer eens konden schaatsen, en 'nu het vaccineren maar doorgaat en de zon steeds harder schijnt, gebeurt het weer'. In een stuk over de drukke parken, schrijft **AD** dat er 'geen houden meer aan lijkt'. In zijn commentaar herinnert chef politiek van het **AD**, Hans Nijenhuis, de lezer aan andere drukke samenkomsten die we eerder dit 'coronajaar' hebben gezien: "De Black Lives Matter-demonstraties, de drukke stranden en recreatiegebieden, de Black Friday winkelbonanza, en twee weken geleden nog de ijspret." Volgens Nijenhuis is de nood 'inderdaad' hoog bij 'heel veel' Nederlanders. Nijenhuis roept op om in ieder geval 1,5-meter afstand te houden. **AD**-columnist Linda Akkermans zegt overal te lezen 'dat de geest uit de fles was' (wijzende op de drukke parken), en dat 'verdorie' uitgerekend net nadat Rutte Nederlanders had aangesproken zich aan de maatregelen te houden. Volgens **Volkskrant**-columnist Bert Wagendorp is met de kapsalon 'de eerste dominanten in de lockdown-opstelling gevallen en zullen er snel meer volgen'. Volgens hem is het 'onzin' dat de aangekondigde versoepelingen omkeerbaar zijn, zoals Rutte stelde. Volgens Wagendorp staat het terras opeens symbool voor de hervatting van het normale leven. **NRC**-correspondenten zien dat ook in andere Europese landen men de maatregelen 'zat is'. In België pleiten jongeren voor afschaffing van de avondklok, in Frankrijk is 'afbrokkelende steun voor de beperkingen zichtbaar op straat en in Duitsland neemt het aantal Duitsers dat het beleid te streng vindt toe. De onrust in Spaanse steden, waarbij met name linkse jongeren slaags raken met de politie, gaat over vrijheid van meningsuiting, maar wordt ook gezien als een uiting van onvrede en frustratie over de maatregelen. Ook in Italië klagen burgers over regionale verschillen, en dan vooral over de kleurcodes (die aangeven hoe streng het pakket maatregelen per regio is) die op onduidelijke gronden en plotseling kunnen wisselen.

Betekenisgeving

Welke emoties, waardeoordelen, kwalificaties, kritiek, steun worden gegeven?

- 'Gepruts in de teststraat' kopt **AD** op de voorpagina. Dat naar aanleiding van het nieuws van **de Inspectie Leefomgeving en Transport** dat er slordig wordt omgegaan met het afvoeren van besmettelijk testmateriaal. **Arts-microbioloog Bert Mulder van het Canisius Wilhelmina Ziekenhuis in Nijmegen** reageert 'onthutst' op de manier waarop teststraten met hun afval omgaan. 'Dit klinkt al net zo amateuristisch als het vervoer van vaccins door een krokettenleverancier.'
- **Coureur en sportschoolondernemer Tim Coronel** heeft voor zijn eigen sportscholen Amerikaanse luchtreinigers aangeschaft. Momenteel is hij zelf onderzoek aan het doen naar de effectiviteit. Als dit onderzoek is afgerond wil hij bij het kabinet een proefperiode aanvragen om open te kunnen. Als het kabinet dit afwijst dan stapt hij naar de rechter. Coronel wil zich aan de regels houden, maar hij zegt 'gefrustreerd' te zijn nu hij 'lijdzzaam' moet afwachten zonder perspectief terwijl er volgens hem oplossingen zijn waarvoor 'amper aandacht' is.
- Via de social media accounts van **VWS** negatieve wordt gesteld dat de avondklok te lang duurt. Mensen vragen zich ook af waarom er zoveel reclame voor vaccineren is. Sommigen stellen dat je geen reclame mag maken voor medicijnen.
- Via de social media accounts van minister De Jonge veel discussie n.a.v. het interruptedebat met **FvD-Kamerlid Van Haga**. Mensen keuren de onderbreking van De Jonge af en willen antwoord op de vragen van het Kamerlid. Men roept dat het kabinet juist nepnieuws verspreidt, dat er onnodig angst wordt gecreëerd en het kabinet niet transparant is over de vaccins.